

Видѣвши чи *а* отрицательно, кое до сега е было познато само въ самскрѣть и грѣцкы ꙗзыкѣ съставено въ начало на рѣчы тѣ, ся находи и въ нашъ болгарскы ꙗзыкѣ, нека разяснѣме какъ и зашто има тажъ отрицательнѣ силѣ, какъ то и чѣстици тѣ *ни* и *ви*, зашто ъжъ имѣть?

Нѣ можи нѣкой си тутакъ си да противокажи: Е! какво разяснение или произведение можи има една гласна буква *а* или единъ слогъ *ни* и *ви*? То е тажъ случайно достигло да ся зѣмѣть въ такавѣ смыслѣ и слѣдовательно никакво произведение не могѣть има. Нѣ! нѣе мыслиме съвѣсѣмъ другоѣче: и най-малкый гласецъ, кой е полугласный *ъ* въ нашъ ꙗзыкѣ, произносенъ отъ чловѣка, а въ по-обшѣрнѣ смыслѣ и отъ другы тѣ животны, скрѣыва въ себе си еднѣж и каквѣж да е вѣтрѣшнѣ смыслѣ, иначе не е възможно да бѣди. Само една бездушна машина отъ усиление или художественно издава гласове безъ смыслѣ.

Да бы доказали по-ясно нашѣ рѣчы, нека наведеме мимоходомъ единъ примѣръ.

Кога то единъ чловѣкъ лѣжи на постелѣж тѣжъ си боленъ отъ нѣкаквѣж си недѣжѣж и пѣжкѣж излѣгѣж т. е. произноси единъ най-слабѣ и най-малакѣ гласецъ (безъ да ишти помощь, ни то да ся тѣжѣж отъ нѣкоѣж си голѣмѣж болѣка или будешъ), кой-то гласецъ ся изговарѣ и пиши съ нашѣж тѣжъ буквѣж *ъ*, какъ то н. п. да пѣжѣка: *к! ь! к! к!* то што значи съ другы рѣчы? не заключа ли въ себе смыслѣ тѣжъ: *асъ страдаѣж, болувамъ, лошо ми е* и прочъ? а кога то почувствува отвѣнь или отъ вѣтрѣ тѣкла си извѣнрядно нѣкое си штрѣканѣе или будешъ, или му ся прави на тѣло то нѣкаква си операция, или най-послѣ нѣкой си го заплашѣва и напада на него да го удари, та ся унуди да удвои, утрои и учѣтверти той-зи малѣкъ гласецъ *ъ*, на *а! а! а!* или на: *о! о! о!* или на: *у! у! у!* то не заключѣвали смыслѣ тѣжъ: *боли мя едикѣѣа стрѣна на тѣло то ми или имамъ будешъ на тажъ или на онаѣж стрѣнѣж тѣла си, или страхувамъ ся отъ тажъ операциѣж, коѣа ми ся прави, или избавете мя отъ това нападение и удѣръз кой мя заплашѣва и прочъ?*

Съ другы рѣчы да кажимъ: Кату започнѣме отъ най-слабый гласецъ, до най-высокий, т. е. отъ пѣрвобытное *ъ*, до най-сложное *у*, кого въ каквѣж и да е случай произноси чловѣкъ, виждаме чи постѣпено ся заключѣвѣтъ въ него по нѣколко си вытрѣшни смыслѣ, кой го карѣтъ да го произноси тѣжъ.

Това е естествено въ общѣтѣ въ всѣкъ чловѣкъ, а отъ чѣсти и въ другы тѣ животны*), што то, какъ то выше казахме, ни единъ гласецъ, произносенъ отъ чловѣка, не можи бы безъ смыслѣ или вѣтрѣшно умно значение.

*) Многи слоґове, произносѣни отъ животны тѣ, виждѣтъ ся промыслѣни. Кога то една кокошка ꙗзѣвѣчка найди храни. а ꙗзѣта та ѣ ꙗзѣжъ при неѣж, тѣа произносѣа единъ особѣнъ гласъ, кату чи ꙗзѣ выка, и тѣи ся пригѣкѣжѣ и дохождѣтъ тутакъ си